

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

2023-2024
Eğitim Öğretim Yılı

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

KRİTİK KONU VE KAZANIMLARA
YÖNELİK ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

9. Sınıf

ÜNİTE 3: İslam ve İbadet

KAZANIM

3. İbadet yükümlülüğü ile ilgili bazı kavramları sınıflandırır.

SÜREÇ

- Öğrencilere Ef'al-i Mükellefin konusuyla ilgili aşağıdaki tabloda gösterilen ipuçları verilir ve onlardan bu ipuçlarının gösterdiği kavramları bulup defterlerine yazmaları istenir.
- Yazma işlemi tamamlandıktan sonra öğrenciler yazdıklarını okurlar.

İpucu	Gösterdiği Kavram
Kesin, terki haram olan	Farz
Hükmü farz gibi olan	Vacip
Söz ve uygulama	Sünnet
Güzel olan, bazen yapılan	Mendup
Haram ve günah olmayan	Mübah
Hoş görülmeyen, harama yakın	Mekruh
Dinen yasak, kesin	Haram

- İpuçlarının ilgili olduğu kavramlar tahtaya yazılır. Öğrenciler verdikleri cevapların doğruluğunu kontrol ederler.
- Daha sonra Ek-1'deki çalışma kâğıdı, doldurmaları için öğrencilere dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Ne demektir?

FARZ

ÖRNEK

Ne demektir?

VACİP

ÖRNEK

Ne demektir?

SÜNNET

ÖRNEK

Ne demektir?

MENDUP

ÖRNEK

Ne demektir?

MÜBAH

ÖRNEK

Ne demektir?

MEKRUH

ÖRNEK

Ne demektir?

HARAM

ÖRNEK

ÜNİTE 3: İslam ve İbadet

KAZANIM

3. İbadet yükümlülüğü ile ilgili bazı kavramları sınıflandırır.

SÜREÇ

1. Öğretmen tarafından “İslam’da İbadet Yükümlülüğü” konusu işlenir. Mükellef ve Ef’al-i Mükellefin ile ilgili konu anlatımı bittikten sonra Ek-1’deki form öğrencilere dağıtılır.
2. Öğrencilerden formu yönergeye uygun şekilde 15 dakikada cevaplamaları istenir.
3. Formlar tamamlandıktan sonra cevaplar birlikte kontrol edilir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

[illegible]

ÜNİTE 3: İslam ve İbadet

KAZANIM

4. İslam'da ibadetlerin temel ilkelerini değerlendirir.

SÜREÇ

1. Bu etkinlik, "İslam'da İbadetlerde Temel İlkeler" konusu işlendikten sonra bütün sınıfın katılımıyla uygulanır.
2. Öğrencilere küçük renkli not kâğıtları dağıtılır.
3. Öğrencilerden, ders kitabından konuyu okumaları ve İslam'da ibadetlerde temel ilkeler arasında yer alan
 - Kur'an ve sünnete uygunluk
 - Niyet
 - İhlaskavramlarıyla ilgili kuracakları birer cümleyi dağıtılan not kâğıdına yazmaları istenir.
4. Öğrencilerden yazdıklarını arkadaşlarıyla paylaşır ve tartışırlar. Bu süreç yaklaşık 10 dakika sürer.
5. Kâğıtlar sınıf panosuna asılır.
6. Öğretmenin öğrencilerle birlikte bu panoyu inceleyip yazılanlar üzerine yorumlar yapmasıyla etkinlik tamamlanır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÜNİTE 3: İslam ve İbadet

KAZANIM

6. Bakara suresi 177. ayette verilen mesajları değerlendirir.

SÜREÇ

1. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır.
2. Öğrencilerden Bakara suresi 177. ayetin mealini okumaları ve aşağıdaki soruları cevaplamaları istenir.
3. Verilen süre sonunda öğrencilerin kâğıtları toplanır, gönüllü öğrencilerin çalışmaları sınıfta okunur.
4. Öğrencilerin ayetlerden çıkardıkları ilkeler tahtaya yazılır.
5. Bu ayette vurgulanan hususlar özetlenerek etkinlik sonlandırılır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

• “Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Asıl iyilik kişinin Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman etmesi; sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olan kölelere harcaması; namazı kılıp zekâtı vermesidir. Böyleleri anlaşıp yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta, hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takva sahipleri bunlardır.”
(Bakara suresi, 177. ayet.)

Aşağıdaki soruları ayet mealine göre cevaplandırınız.

01

Takva sahipleri kimlerdir?

02

İyilik ne demektir?

03

Bu ayette vurgulanan değerler nelerdir?

04

Bu ayetten çıkardığınız ilkeler nelerdir?

ÜNİTE 4: Gençlik ve Değerler

KAZANIM

2. Gençlerin kişilik gelişiminde dinî ve ahlaki değerler ile örf ve âdetlerin yerini tartışır.

SÜREÇ

1. Aşağıdaki kavramlar tahtaya yazılır.

Kişilik

Mizaç

Değer

Kültür

İnanç

Tutum

Gelenek

Örf

2. Öğrencilere bu kavramlarla ilgili neler düşündükleri sorularak her bir kavram ile ilgili temel birkaç cümle de tahtaya yazılır.
3. Yirmi dakika süre içerisinde sınıftaki öğrencilerin yarısının, “Kişilik Gelişiminde Dinî ve Ahlaki Değerlerin Etkisi”, diğer yarısının da “Kişilik Gelişiminde Örf ve Âdetlerin Yeri” konularında kompozisyon yazmaları istenir.
4. Yazılan kompozisyonlardan bir kısmı sınıfta okunur. Uygun bulunanlar sınıf panosuna asılır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÜNİTE 4: Gençlik ve Değerler

KAZANIM

3. Temel değerleri ayet ve hadislerle ilişkilendirir.

SÜREÇ

1. Ek-1'deki çalışma kâğıdı çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Öğrencilerden, Nahl suresi 90. ve Nisâ suresi 135. ayetlerin mealini okumaları ve soruları cevaplamaları istenir.
3. Öğrencilerin yazdıkları okutularak sınıfta tartışma ortamı oluşturulur.
4. Öğretmen tarafından konu toparlanarak etkinlik sonlandırılır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

"Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alasınız diye size böyle öğüt veriyor."
(Nahl suresi, 90. ayet.)

Nahl suresi, 90. ayette yapılması ve yapılmaması istenen davranışlar nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"Ey iman edenler! Kendinizin veya anne babanızın ve akrabanızın aleyhine de olsa adaletten asla ayrılmayan, Allah için şahitlik eden kimseler olun. (İnsanlar) zengin olsunlar, yoksul olsunlar Allah onlara sizden daha yakındır. Öyleyse siz hislerinize uyup adaletten ayrılmayın. Eğer adaletten sapar veya üzerinize düşeni yapmaktan geri durursanız bilin ki Allah yaptığınız her şeyden haberdardır."

(Nisâ suresi, 135. ayet.)

Nisâ suresi, 135. ayette yapılması ve yapılmaması istenen davranışlar nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÜNİTE 4: Gençlik ve Değerler

KAZANIM

4. İsrâ suresi 23 - 29. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.

SÜREÇ

1. Tahtaya İsrâ suresi 23-29. ayetleri yansıtılır.
2. Öğrencilerden bu ayetlerle ilgili aşağıdaki soruları cevaplandırmalarını istenir:
 - Bu ayetlerde ahlakla ilgili vurgulanan konular nelerdir?
 - Verilen ayetlere göre savurganlığın yasaklanmasının sebebi nedir?
 - Maddi konularda ölçümüz nasıl olmalıdır?
3. Ardından Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır.
4. Öğrencilerden, ayetleri yeniden okumaları ve soruları cevaplamaları istenir.
5. Yazma işlemi bittikten sonra cevaplar sınıfta değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı ke-sin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendi-lerine 'öf!' bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle. Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. 'Rabbim! Onlar nasıl küçükken beni şefkatle eği-tip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.' diyerek dua et."

"Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilesiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır."

"Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Çün-kü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür."

"Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi gösteremiyorsan, hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle! Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!" (İsrâ suresi, 23-29. ayetler.)

Bu Ayetlerde
Emredilen
Davranışlar

Bu Ayetlerde
Yasaklanan
Davranışlar

Bu Ayetlerde
Vurgulanan
Ahlaki
Değerler

ÜNİTE 4: Gençlik ve Değerler

KAZANIM

4. İsrâ suresi 23-29. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir

SÜREÇ

1. Ek1'deki çalışma kâğıdı çoğaltılır ve öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği öğrencilere açıklanır.
3. Öğrencilerden, verilen süre içerisinde İsrâ suresi 23-29. ayetlerin mealini okuyarak çalışmayı tamamlamaları istenir.
4. Verilen cevaplar sınıfta öğrencilerle birlikte kontrol edilir. Varsa yanlışlar düzeltilir.
5. Uygun görülen kâğıtlar sınıf panosunda sergilenir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

İsrâ suresi 23-29. ayetlerin mealini okuyarak İsrâ suresi ve bu ayetlerle ilgili aşağıdaki soruların cevaplarını soruların karşısındaki kutulara yazınız.

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine 'öf!' bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle. Onlara merhametle ve alçak gönüllülikle kol kanat ger. 'Rabbim! Onlar nasıl küçükken beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster.' diyerek dua et.

Kalplerinizdekini en iyi bilen Rabbinizdir. Eğer iyi olursanız bilersiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır.

Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür.

Eğer sen kendin dahi Rabbinden umduğun bir lütfu beklemek durumunda (ihtiyaç içinde) olduğun için onlara ilgi gösteremiyorsan, hiç değilse kendilerine rahatlatıcı bir söz söyle! Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!" (İsrâ suresi, 23-29. ayetler.)

Kur'an-ı Kerim'in kaçınıcı suresidir?

Nerede ve ne zaman inmiştir?

Surede hangi ilkeler yer almaktadır?

Surede, Allah'a (c.c.) itaatten sonra insanın ikinci sorumluluğu ne olarak belirtilmiştir?

Surede geçtiği üzere yapılan hayırlarda öncelik kimlerindir?

Ayette geçen "...Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma..." tabirinden kasıt nedir?

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

1. İslam medeniyeti kavramını izah eder.

SÜREÇ

1. Öğrencilere Ek-1'deki çalışma kâğıdı dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılacak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden, 15 dakika içerisinde, EK-1'deki tabloda verilen tarihlerle dönemleri eşleştirmeleri istenir.
4. Süre sonunda çalışma kâğıtları birlikte kontrol edilir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda tarih şeridi üzerinde gösterilen yıllar ile kutular içinde verilen dönemleri eşleştiriniz.

(622-632)

(661-750)

(1040-1308)

(632-661)

(750-1258)

(1299-1923)

Dört Halife Dönemi

Asr-ı Saadet Dönemi

Abbasiler Dönemi

Osmanlılar Dönemi

Selçuklular Dönemi

Emeviler Dönemi

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

2. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.

SÜREÇ

1. İslam medeniyetleri ile ilgili bir etkinlik yapılacağı öğrencilere söylenir.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşılacak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrenci sayısına çoğaltılarak sınıfa dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki tabloda verilen bilgilerin karşısına, o bilgilerin İslam medeniyetinin hangi bölgesine ait olduğunu yazmaları istenir.
5. Bu etkinlik için 20 dakika süre verilir.
6. Süre bittikten sonra her öğrenci yanındaki arkadaşı ile kâğıdını değiştirir ve bu şekilde kontrol sağlanır.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki tabloda verilen bilgilerin karşısındaki boşluklara hangi bölge olduklarını yazınız.

HANGİ BÖLGE?

01

Peygamberimiz oraya dönerek namaz kılmaya Medine Dönemi'nde de on altı veya on yedi ay boyunca devam etti. Daha sonra kible Kâbe'ye çevrildi.

02

Suriye, Filistin, Lübnan ve Ürdün bölgelerinin merkezidir. Bölge, Hz. Ömer (r.a.) zamanında Halid bin Velid (r.a.) komutasındaki İslam ordusu tarafından fet-hedildi ve bu tarihten itibaren İslam medeniyetinin önemli bir havzası oldu.

03

Arap Yarımadası'nın batısında Kızıldeniz, güneyinde Hint Okyanusu ve doğusun-da Basra Körfezi bulunmaktadır. Mekke ve Medine en önemli iki şehridir. Müslü-manlar için merkezî konumunu devam ettirmektedir.

04

Abbassiler döneminde yapılan fetihler sonucunda İslam, bu topraklarda yayıl-maya başlamıştır. Bu coğrafyanın son dönem önemli şair ve düşünürü Muhammed İkbal'dir. İkbal yazdığı eserleriyle Müslüman son yüzyıldaki İslam düşüncesini et-kilemiştir.

05

Cezayir'de Abdülkâdir el-Cezâirî'nin, Fas'ta Abdülkerîm el-Hattâbî'nin, Libya'da Ömer Muhtar'ın mücadelesi bu ülkelerin kurtuluşu yolunda önemli direniş hareket-leridir. Bu direniş hareketleri sayesinde bu bölgenin ülkeleri zamanla bağımsızlık-larını kazanmışlardır.

06

1071 yılında Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi ile birlikte kapıları Türklere açılan bu bölge, Türk-İslam medeniyetinin geçmişten günümüze en önemli havzala-rının başında gelmektedir. Yüzyıllar boyunca İslam hilafetinin başkenti olan İstan-bul, üç kıtanın birleştiği, dünyanın en önemli şehirlerinden biridir.

07

İber Yarımadası'na (İspanya ve Portekiz) Müslümanlar tarafından verilen isim-dir. En önemli şehirleri, Kurtuba, Gırnata ve İşbiliye'dir. Beni Ahmer Devleti'nin de yıkılmasıyla burada İslam hâkimiyeti son bulmuştur. Hristiyanların bölgeye hâkim olmasından sonra bu bölgedeki İslam medeniyetine ait izler silinmiş, eserler yok edilmiş, camiler kiliseye çevrilmiştir.

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

2. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden 10'u yarışmacı, 3'ü jüri olarak seçilir.
2. "İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri" konusuyla ilgili şehir ve bölge isimleri (Mekke, Medine, Kudüs, Şam, Bağdat, Buhara, Semerkand, Horasan, Türkistan, Hindistan, Pakistan, Malezya, Endonezya, Saraybosna, Balkanlar, Kahire, Tunus, Fas, Cezayir vb.) ayrı ayrı kâğıtlara yazılır, bu kâğıtlar katlanarak bir kutuya koyulur. Diğer bir kutuya da gönül coğrafyamızdaki önemli tarihi mekânların ve ibadethanelerin isimleri (Kâbe, Mescid-i Nebi, Mescid-i Aksâ, Emevî Camii, Tac Mahal, Süleymaniye Camii, Mostar Köprüsü, Kayrevan Camii, Ezher Medresesi, Elhamra Sarayı vb.) ayrı ayrı kâğıtlara yazılıp katlanarak koyulur.
3. Yarışmacı öğrenciler sırayla gelip kutulardan birer kâğıt alarak kâğıtlarda yazan şehir, bölge ve tarihi mekân veya ibadethane isminin içinde geçtiği bir hikâye anlatmaya başlar.
4. Jüride yer alan 3 öğrenci ile öğretmen puanlama yaparak hangi öğrencinin daha iyi anlattığı konusunda kanaatlerini ortaya koyarlar.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

3. Hucurât suresi 13. ayette verilen mesajları değerlendirir.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden, “Kur’an’dan Mesajlar: Hucurât Suresi 13. Ayet.” konusunu ders kitabından okumaları istenir.
2. Bu arada tahtanın ortasına “Hucurât Suresi” yazılır ve aşağıdaki sorular öğrencilere sorulur:
 - Hucurât, Kur’an-ı Kerim’in kaçınıcı suresidir?
 - Mekki mi yoksa Medeni sure midir?
 - Hucurât suresi kaç ayettir?
 - Hucurât suresi 13. ayette ne vurgulanmaktadır?
 - Surede başka hangi konulardan bahsedilmektedir?
3. Öğrenciler, soruları cevapladıktan sonra öğretmen tarafından oklar çıkarılır ve soruların cevapları tek tek metnin etrafına yazılır.
4. Öğrencilerin de tahtadaki tabloyu defterlerine yazmalarını istenir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

1. İslam medeniyeti kavramını izah eder. 2. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder. 3. Hucurât suresi 13. ayette verilen mesajları değerlendirir.

SÜREÇ

1. Ek-1'deki bulmaca öğrencilere dağıtılır ve anagram bulmaca hakkında bilgi verilir.
2. Öğrencilerden, bulmacayı 20 dakikada içerisinde çözmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki anagram bulmacayı çözünüz.

1

SUKDÜ

Müslümanların ilk kiblesinin bulunduğu bölgenin adı.

2

LÜTKRÜ

Toplumların sahip olduğu maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

3

ÜSLENÜD

İber Yarımadası'na Müslümanlar tarafından verilen isim.

4

RERSU

Osmanlı zamanında hacılara dağıtılmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen değerli eşya ve hediyeleri taşıyan kervanlara verilen isim.

5

DETİNEYME

Farklı kültürlerin bir araya gelmesiyle oluşan evrensel nitelik.

6

HAMDUMEM LİBKA

Hindistan'ın alt kıtası coğrafyasının son dönem önemli şair ve düşünürünün adıdır.

7

RÂTCUHU

Hz. Peygamber'e (s.a.v.) karşı nasıl davranmamız gerektiğini öğreten, edep kurallarından ve müminlerin birbirlerine karşı ilişkilerini belirleyen temel ahlak ilkelerinden bahseden, Medine'de inmiş, on sekiz ayetten oluşan sure.

8

ULDANOA

1071 yılında Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi ile kapıları Türklere açılan bölge.

9

ARSANOH

Güneş doğduğu yer anlamına gelen bölge.

10

RIMSI

Kuzey Afrika'nın nüfusu en kalabalık olan ve tarihi çok eskilere dayanan ülkesi.

ÜNİTE 5: Gönül Coğrafyamız

KAZANIM

1. İslam medeniyeti kavramını izah eder. 2. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini fark eder. 3. Hucurât suresi 13. ayette verilen mesajları değerlendirir.

SÜREÇ

1. Ek-1'deki çalışma kâğıdı çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşılacak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden verilen süre içinde çalışmayı tamamlamaları istenir.

DEĞERLENDİRME

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki kavramları tanımlarına uygun boşluklara yerleştiriniz.

SAHABE	SELÇUKLULAR	MESNEVİ	MABET
MESCİD-İ AKSÂ	İSLAM MEDENİYETİ	FİLİSTİN	KÂBE
ABBASİLER	EMEVİLER	MEKKE	KÜLTÜR
KUDÜS	HİCAZ	MESCİD-İ HARAM	MİRAC
SURRE	MESCİD-İ NEBEVÎ	İSRA	MEDENİYET
BEYTÜ'L HİKME	KIBLE	MEDİNE	OSMANLILAR

-: Yerleşik olmak ve şehirli bir hayat tarzı yaşamak, uygarlık.
-: Arabistan Yarımadası'nda Kızıldeniz'in doğu sahili boyunca uzanan ve Mekke ile Medine şehirlerini içine alan coğrafi bölge.
-: Osmanlı zamanında hacılara dağıtılmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen değerli eşya ve hediyeleri taşıyan kervanlara verilen isim.
-: Mekke'de Kâbe'nin de içinde bulunduğu alanı çevreleyen büyük mescit.
-: Toplumun sahip olduğu maddi ve manevi değerlerin bütünü.
-: Akdeniz'in güneydoğu ucunda, Asya ile Afrika arasında köprü konumunda bulunan tarihî bölge.
-: Müslümanların ilk kiblesi, kutsal sayılan üç mescitten biri.
-: İçinde Kâbe'nin bulunduğu şehir.
-: Hz. Peygamber'in Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da göğşe yaptığı yolculuğu ifade eden terim.
-: Yeryüzünde yapılan ilk mabet, Müslümanların kiblesi.
-: Hz. Peygamber'in miraç sırasında Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürülüşünü ifade eden terim.
-: İlahî dinlerde önemli bir yere sahip olan kutsal şehir.
-: Hulefâ-yi Râşidîn'den sonra 661-750 yılları arasında hüküm süren ilk İslam hanedanı.
-: İbadet etmeye mahsus yapı, tapınak.
-: 1040-1308 yılları arasında hüküm sürmüş Türk hanedanlığı.
-: Medine'de Hz. Peygamber'in kabrinin bulunduğu mescit.
-: Mevlana'nın en önemli eserinin adı.
-: Hz. Peygamber'in amcası Abbas'ın soyundan gelen ve 750-1258 yılları arasında hüküm süren hanedan.
-: İslam'ı benimseyen ve bu dini bir yaşam tarzı hâline getiren Müslümanların, tarih boyunca farklı coğrafyalarda ortaya koydukları maddi ve manevi birikimlerin tümü.
-: Hz. Peygamber'in sohbetine katılan Müslümanlar anlamında bir terim.
-: Abbasi Halifesi Me'mun zamanında Bağdat'ta Yunan, Fars ve Hint literatürüne ait tıp, matematik, astronomi ile ilgili eserleri tercüme için kurulan akademinin adı.
-: Başta namaz olmak üzere bazı ibadetlerde dönülen yön.
-: Hz. Peygamber'in hicret sonrası İslam devletini kurduğu şehir.
-: Kurucusunun adıyla anılan ve Türk-İslam dünyasının 1300-1922 yılları arasında hüküm sürmüş en uzun ömürlü devleti.

ETKİNLİK 1

CEVAP ANAHTARI

Ne demektir?

Allah'ın mükelleften yapılmasını kesinlikle istediği davranışlardır.

FARZ

ÖRNEK

Namaz kılmak
Zekât vermek
Ramazan orucunu tutmak

Ne demektir?

Allah ve Rasûlü'nün, yükümlü müslümandan yapılmasını bağlayıcı bir şekilde istediği, fakat hakkındaki bu bağlayıcılığın zannî delil ile sabit olduğu fiildir.

VACİP

ÖRNEK

Vitir ve bayram namazlarını kılmak,
Namazda Fatiha Suresi'ni okuma ve kurban kesme vaciptir.

Ne demektir?

Hz. Peygamber'in söz, fiil ve onamalarını içeren örnek davranışlar.

SÜNNET

ÖRNEK

Yemekten önce ve sonra elleri yıkamak
Kıptların ağzını kapatmak
Yolda bulunan bir engeli kaldırmak
Selamlaşmak

Ne demektir?

Hz. Peygamber'in bazen yapıp, bazen terk ettiği işler, nafiye. Yapılması tavsiye edilip övülen fakat yapılmamasında bir sakınca bulunmayan eylem veya davranış.

MENDUP

ÖRNEK

Gece namazı kılmak
Camiye ilk girildiğinde kılınan namaz
Misafire ikram
Yollarda sıkıntı veren şeyleri kaldırmak

Ne demektir?

Haram veya mekruh olmayan, yapılması dinen yasaklanmamış olan davranışlar.

MÜBAH

ÖRNEK

Yenilmesi, içilmesi veya kullanılması ayet ve hadislerle yasaklanmamış olan şeyler örneğin su içmek. Uyumak, dinlenmek vs.

Ne demektir?

Yapılması dince hoş görülmeven (şey).

MEKRUH

ÖRNEK

Sigara içmek

Ne demektir?

Dinen sorumluluk çağında ulaşmış olan herkese, Allah'ın yapılmasını kesin olarak yasakladığı söz ve davranış.

HARAM

ÖRNEK

İçki içmek
Yalan söylemek
Hırsızlık yapmak
Giybet etmek
İftira atmak

ETKİNLİK 2

CEVAP ANAHTARI

Sıra No	Aşağıda ibadetlerle ilgili cümleler verilmiştir. Verilen her bir fiilin dinî hükmüne karşılık gelen kutucuğu (x) ile işaretleyiniz.	Farz-ı Ayn	Farz-ı Kifaye	Vacip	Sünnet	Sünnet-i Müakkele	Sünnet-i Gayri-Müakkele	Mendup	Mubah	Haram	Mekruh
01	Zekât vermek ve hac ibadetini yerine getirmek	X									
02	Beş vakit namaz kılmak ve Ramazan orucu tutmak	X									
03	Toplum için zaruri meslekleri icra etmek		X								
04	Cenaze namazı kılmak		X								
05	İlimle meşgul olmak, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak	X									
06	Kur'an-ı Kerim'i ezberlemek		X								
07	Vitr namazı kılmak			X							
08	Ramazan'da fıtır sadakası vermek			X							
09	Bayram namazlarını kılmak			X							
10	Kurban kesmek			X							
11	Namazları cemaatle kılmak				X						
12	Sabah namazının sünnetini kılmak, öğle namazının ilk ve son sünnetlerini kılmak					X					
13	Ezan okumak ve kamet getirmek				X						
14	Bir cana haksız yere kıymak									X	
15	İkinci ve yatsı namazlarının ilk sünnetlerini kılmak					X					
16	Kuşluk ve teheccüd gibi nafil namazları eda etmek						X				
17	Ramazan dışında tutulan nafil oruçlar						X				
18	Fakirlere zekâtın dışında yardımda bulunmak, güler yüzlü olmak gibi ahlaki güzelleştiren davranışlar						X				
19	Selamlaşmak ve diğleri temizlemek				X						
20	Allah'a (c.c.) şirk koşturmak									X	
21	İkinci namazından sonra, güneşin batmasından az önce nafil namaz kılmak										X
22	Soğan, sarımsak yiyerek camiye gitmek, abdest alırken suyu israf etmek										X

ETKİNLİK 4

CEVAP ANAHTARI

01

Takva sahipleri kimlerdir?

Allah'a, meleklerine, kitaba ve peygamberlere iman eden, ihtiyaç sahiplerine yardım eden, namazı kılıp, zekâtını veren, verdiği sözü tutan ve sabreden kişilerdir.

02

İyilik ne demektir?

İyilik İslam dininin inanç esaslarına iman edip, inancının gereği olarak başka insanlara yardım etmek demektir. İyilik; iman, ibadet ve güzel ahlaki esas alarak hayat sürmek demektir.

03

Bu ayette vurgulanan değerler nelerdir?

Yardımlaşmak, cömertlik, ahde vefa, sabır, infak, doğruluk ve iman

04

Bu ayetten çıkardığınız ilkeler nelerdir?

Öncelikle insan inanç esaslarına iman etmelidir. Mümin inancının gereği olarak hayatında iyiliği esas almalıdır. İyiliğin temelinde iman, ibadet, yardımlaşma, ahde vefa, sabır vardır. Müminler zorluklara karşı sabırlıdır. İyilik sahibi olan insanlar verdikleri sözü tutarlar. İman edip, güzel ahlaka sahip olanlar takva sahipleri.

ETKİNLİK 6

CEVAP ANAHTARI

Nahl suresi, 90. ayette yapılması ve yapılmaması istenen davranışlar:

Allah'ın insanlığın iyiliği için verdiği öğütlere uymak
Adaletli olmak
İnsanlara iyilik yapmak
Akrabalarımıza maddi yardımda bulunmak, zekât, fitre ve sadaka verirken onlara öncelik tanımak
Zina, sapkınlıklar ve ahlaksızlıklardan uzak durmak
İnsanlara ve çevreye zarar verici davranışlardan kaçınmak
Fitne, terör ve bozgunculuktan kaçınmak

Nisâ suresi, 135. ayette yapılması ve yapılmaması istenen davranışlar:

Daima Allah'ın bizi gördüğü ve bildiğinin farkında olmak ve davranışlarımızı buna göre yönlendirmek
Daima adalete uyup asla ondan ayrılmamak
Haksızlık yapan akrabalarımız da olsa haklının tarafını tutmak
Haklı ve haksız ayırırken kişilerin zengin veya fakir ya da güçlü veya güçsüz olduğuna bakmamak
İnsanlar hakkındaki olumlu ya da olumsuz duygularımızın kararlarımızı etkilemesine izin vermemek
Mahkemede yalancı şahitlik yapmamak

ETKİNLİK 7

CEVAP ANAHTARI

Ayetlerde
Emredilen
Davranışlar

Allah'a kulluk etmek, anne babaya iyi davranmak, Allah'ın merhametine sığınmak, akrabanın hakkını gözetmek, cimrilikten ve savurganlıktan kaçınmak

Ayetlerde
Yasaklanan
Davranışlar

Anne babaya kötü davranmak, savurganlık, cimrilik, haksızlık yapmak, akrabaya ve yakınlarla kötü davranmak, merhametsiz davranmak

Ayetlerde Vur-
gulan
Ahlaki
Değerler

Saygı, merhamet, adalet, yardımlaşmak, infak, sevgi ve cömertlik

ETKİNLİK 8

CEVAP ANAHTARI

Kur'an-ı Kerim'in kaçınıcı suresidir?

17

Nerede ve ne zaman inmiştir?

Mekke'de, hicretten önce

Surede hangi ilkeler yer almaktadır?

Tevhid, anne ve babaya itaat

Surede, Allah'a (c.c.) itaatten sonra insanın ikinci sorumluluğu ne olarak belirtilmiştir?

Anne ve babaya iyi davranmak

Surede geçtiği üzere yapılan hayırlarda öncelik kimlerindir?

Akrabaların

Ayette geçen "...Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma..." tabirinden kasıt nedir?

Cimrilik, savurganlık

ETKİNLİK 9

CEVAP ANAHTARI

Dört Halife Dönemi
(632-661)

Asr-ı Saadet Dönemi
(622-632)

Abbasiler Dönemi
(661-750)

Osmanlılar Dönemi
(1299-1923)

Selçuklular Dönemi
(1040-1308)

Emeviler Dönemi
(750-1258)

ETKİNLİK 10

CEVAP ANAHTARI

HANGİ BÖLGE?

01

Peygamberimiz oraya dönerek namaz kılmaya Medine Dönemi'nde de on altı veya on yedi ay boyunca devam etti. Daha sonra kible Kâbe'ye çevrildi.

Kudüs ve Çevresi

02

Suriye, Filistin, Lübnan ve Ürdün bölgelerinin merkezidir. Bölge, Hz. Ömer (r.a.) zamanında Halid bin Velid (r.a.) komutasındaki İslam ordusu tarafından fethedildi ve bu tarihten itibaren İslam medeniyetinin önemli bir havzası oldu.

Şam ve Bağdat Bölgesi

03

Arap Yarımadası'nın batısında Kızıldeniz, güneyinde Hint Okyanusu ve doğusunda Basra Körfezi bulunmaktadır. Mekke ve Medine en önemli iki şehridir. Müslümanlar için merkezî konumunu devam ettirmektedir.

Hicaz Bölgesi

04

Abbâsiler döneminde yapılan fetihler sonucunda İslam, bu topraklarda yayılmaya başlamıştır. Bu coğrafyanın son dönem önemli şair ve düşünürü Muhammed İkbal'dir. İkbal yazdığı eserleriyle Müslüman son yüzyıldaki İslam düşüncesini etkilemiştir.

Hint Alt Kıtası

05

Cezayir'de Abdülkâdir el-Cezâirî'nin, Fas'ta Abdülkerîm el-Hattâbî'nin, Libya'da Ömer Muhtar'ın mücadelesi bu ülkelerin kurtuluşu yolunda önemli direniş hareketleridir. Bu direniş hareketleri sayesinde bu bölgenin ülkeleri zamanla bağımsızlıklarını kazanmışlardır.

Kuzey Afrika (Mısır, Mağrip)

06

1071 yılında Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi ile birlikte kapıları Türklere açılan bu bölge, Türk-İslam medeniyetinin geçmişten günümüze en önemli havzaları'nın başında gelmektedir. Yüzyıllar boyunca İslam hilafetinin başkenti olan İstanbul, üç kıtanın birleştiği, dünyanın en önemli şehirlerinden biridir.

Anadolu ve Balkanlar

07

İber Yarımadası'na (İspanya ve Portekiz) Müslümanlar tarafından verilen isimdir. En önemli şehirleri, Kurtuba, Gırnata ve İşbiliye'dir. Beni Ahmer Devleti'nin de yıkılmasıyla burada İslam hâkimiyeti son bulmuştur. Hristiyanların bölgeye hâkim olmasından sonra bu bölgedeki İslam medeniyetine ait izler silinmiş, eserler yok edilmiş, camiler kiliseye çevrilmiştir.

Endülüs

ETKİNLİK 12

CEVAP ANAHTARI

Hucurât, Kur'an-ı Kerim'in kaçınıcı suresidir?

49

Mekki mi yoksa Medeni sure midir?

Medeni

Hucurât suresi kaç ayettir?

18 ayet

Hucurât suresi 13. ayette ne vurgulanmaktadır?

Allah (c.c.) insanları Hz. Adem (a.s.) ve eşi Hz. Havva'nın çocukları olarak yaratmış, onları çeşitli kavimlere ve kabilelere ayırmıştır.

Surede başka hangi konulardan bahsedilmektedir?

Hz. Muhammed'e (s.a.v.) karşı nasıl davranmamız gerektiğini öğreten edep kuralları, inanmaların birbirlerine karşı ilişkilerini belirleyen ahlak ilkeleri, takva.

ETKİNLİK 13

CEVAP ANAHTARI

ANAGRAM BULMACA

1

KUDÜS

2

KÜLTÜR

3

ENDÜLÜS

4

SURRE

5

MEDENİYET

6

MUHAMMED İKBAL

7

HUCURÂT

8

ANADOLU

9

HORASAN

10

MISIR

ETKİNLİK 14

CEVAP ANAHTARI

- MEDENİYET:** Yerleşik olmak ve şehirli bir hayat tarzı yaşamak, uygarlık.
- HİCAZ:** Arabistan Yarımadası'nda Kızıldeniz'in doğu sahili boyunca uzanan ve Mekke ile Medine şehirlerini içine alan coğrafi bölge.
- SURRE:** Osmanlı zamanında hacılara dağıtılmak üzere Mekke ve Medine'ye gönderilen değerli eşya ve hediyeleri taşıyan kervanlara verilen isim.
- MESCİD-İ HARAM:** Mekke'de Kâbe'nin de içinde bulunduğu alanı çevreleyen büyük mescit.
- KÜLTÜR:** Toplumun sahip olduğu maddi ve manevi değerlerin bütünü.
- FİLİSTİN:** Akdeniz'in güneydoğu ucunda, Asya ile Afrika arasında köprü konumunda bulunan tarihî bölge.
- MESCİD-İ AKSÂ:** Müslümanların ilk kiblesi, kutsal sayılan üç mescitten biri.
- MEKKE:** İçinde Kâbe'nin bulunduğu şehir.
- MİRAC:** Hz. Peygamber'in Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya, oradan da göğe yaptığı yolculuğu ifade eden terim.
- KABE:** Yeryüzünde yapılan ilk mabet, Müslümanların kiblesi.
- İSRA:** Hz. Peygamber'in miraç sırasında Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürülüşünü ifade eden terim.
- KUDÜS:** İlahî dinlerde önemli bir yere sahip olan kutsal şehir.
- EMEVLER:** Hulefâ-yı Râşidîn'den sonra 661-750 yılları arasında hüküm süren ilk İslam hanedanı.
- MABET:** İbadet etmeye mahsus yapı, tapınak.
- SELÇUKLULAR:** 1040-1308 yılları arasında hüküm sürmüş Türk hanedanlığı.
- MESCİD-İ NEBEVÎ:** Medine'de Hz. Peygamber'in kabrinin bulunduğu mescit.
- MESNEVÎ:** Mevlânâ'nın en önemli eserinin adı.
- ABBASÎLER:** Hz. Peygamber'in amcası Abbas'ın soyundan gelen ve 750-1258 yılları arasında hüküm süren hanedan.
- İSLAM MEDENİYETİ:** İslam'ı benimseyen ve bu dini bir yaşam tarzı hâline getiren Müslümanların, tarih boyunca farklı coğrafyalarda ortaya koydukları maddi ve manevi birikimlerin tümü.
- SAHABE:** Hz. Peygamber'in sohbetine katılan Müslümanlar anlamında bir terim.
- BEYTÜ'L HİKME:** Abbasi Halifesi Me'mun zamanında Bağdat'ta Yunan, Fars ve Hint literatürüne ait tıp, matematik, astronomi ile ilgili eserleri tercüme için kurulan akademinin adı.
- KIBLE:** Başta namaz olmak üzere bazı ibadetlerde dönülen yön.
- MEDİNE:** Hz. Peygamber'in hicret sonrası İslam devletini kurduğu şehir.
- OSMANLILAR:** Kurucusunun adıyla anılan ve Türk-İslam dünyasının 1300-1922 yılları arasında hüküm sürmüş en uzun ömürlü devleti.